

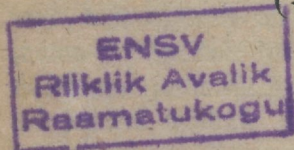
Wenemaa Sotsialistiline Föderatiivne Nõukogude Wabariik

Kõigi maade proletarlaste, ühinege!

Wenemaa
Sotsialistilise Föderatiivse Nõukogude Wabariigi

Põhjusseadus

(Konstitutsioon)

Nõukogude 5. ülewenemaalise kongressi määrus, vastu wõetud
kongressi koostumisel 10. juulil 1918:

Nõukogude 3. ülewenemaalise kongressi poolt jaanuaris 1918 finnitatud „Töötawa ja kurnatawa rahwa õiguste kuulutus (deklaratsioon)“ ja 5. kongressi poolt finnitatud Nõukogude wabariigi konstitutsioon kokku on Wenemaa Sotsialistilise Föderatiivse Nõukogude Wabariigi ainu-ühine põhjusseadus.

See põhjusseadus hakkab maksma sellest silmapilgust, kus ta „Kesktäidesaatwa Komitee Teatajas“ lõpulikul kujul wälja on kuulutatud. Kõik kohalikud nõukogudewalitsuse asutused peawad ta teatawaks tegema ja kõigis nõukogude asutustes peab ta nähtawale paigale üles pandud saama.

5. kongress teeb rahwahariduse komisariadile ülesandeks, käesolewa põhjusseaduse õpetamist, niisama ka selle lahendamist ja seletamist, ilma erandita kõigis õpeasutustes Wenemaa wabariigis sisse seada.

150

1

15-nes Riigi trüfikoda (Ohwitseri uul. nr. 6).

1513
Riisik Avarik
Riisikukogu

Esimene jagu.

Töötawa ja kurnatawa rahwa õiguste kuulutus.

Esimene peatükk.

1. Wenemaa kuulutatakse tööliste, soldatite ja talupoegade wabariigiks. Kõik wõim keskwalitsuses ja kohtade peal on nende nõukogude käes.

2. Wenemaa nõukogude wabariik asutatakse wabade rahwaste waba ühenduse alusel, kui rahwusliste nõukogude wabariikide liit (föderatsioon).

Teine peatükk.

3. Oma pealüesandeks seades igasugust inimese kurnamist teise inimese poolt ära häwitada, ühiskonna klassidesse jaotamist täielikult kõrvaldada, kurnajaid armutalt maha rõhuda, ühiskonna sotsialistlikult korraldust sisse seada ja sotsialismust kõigil maadel wõidule wiia, — otsustab t., s. ja talup. saadikute nõukogude 3. ülevenemaaline kongress edasi:

a) Maa sotsialiseerimise otstarbel kaotatakse eraomanduse õigus maa kohta ära, kõik maatagamara kuulutatakse terme rahwa üleüldiseks omanduseks ja antakse ilma mingi ostumaksuta, ühetasase tarwitusenormi alusel, töötawa rahwa kätte.

b) Kõik metsad, maapõue warandused ja weed, millel üleriikline tähtsus, kui ka kõik elaw ja eluta inventar, eeskujulikud ja põllumajanduslikud ettevõtted kuulutatakse rahwa omanduseks.

c) Esimese sammuna wabrikute, töökodade, kaewanduste, raudteede ja muude walmistamise ning weoabinõude täielikuks tööliste ja talupoegade nõukogude wabariigi kätte minekuks kinnitatakse nõukogude seadus tööliste kontrolli ja rahwamajanduse ülemnõukogu kohta, et töötawa rahwa wõimu kurnajate üle kindlustada.

d) Etimeks hoobiks rahvusvahelisele panga- ehk finanskapitalile peab nõukogude 3. kongress nõukogude seadust tsaari, mõisnikkude ja kodanluse walitsuse poolt tehtud laenude tühjaks-tunnistamise kohta tõsi arwamist awaldades, et nõukogude walitus kindlast sel teel edasi läheb kuni kapitali ikke wastu tõusnud rahvuswahelise töölisterewolutsiooni täieliku wõiduni.

e) Kinnitatakse kõigi pankade minek tööliste- ja talupoegade riigi omanduseks, kui üks tingimine töötawate hullkade wabastamiseks kapitali ikke alt.

f) Teiste kulul elawate (parafitliste) ühiskonnakihtide häwitamise eesmärgil pannakse üleüldine töökohustus maksma.

g) Et töötawatele hullkadele täielikku wõimu kindlustada ja igasugust wõimalust kurnajate walitsuse uueste maksmapanemiseks kõrvaldada, antakse käskiri töörahwa sõjariistupanemise, tööliste ja talupoegade sotzialistlike punase sõjawäe asutamise ja jõukadelt klassidelt sõjariistade täieliku ärawõtmise kohta.

Kolmas peatükk.

4. Wäardumata kindlaks jäädes otjusele, inimesesugur finanskapitali ja imperialismuse küüfist, kes praeguses, kõigist kõige kuriteolijemas sõjas maa werega üle on ujutanud, wälja kiskuda, ühineb nõukogude 3. kongress täielikult nõukogude walitsuse poliitikaga salalepingute purustamises, praegu üksteisega sõdiwate wägede tööliste ja talupoegade wahel kõige awarama wenna-stamise korraldamises ja rewolutsioniliste abinõudega — maksu mis maksab — demokratilise töörahwa rahu kättepuüdmises, ilma maadewõtmiseta ja sõjakulu nõudmiseta, rahwaste waba enesemääramise alusel.

5. Sellejama eesmärgiga nõuab nõukogude 3. kongress tungiwalt lõppu kodanlise kultura metfikule poliitikale, mis wäheste walitud rahwaste kurnajatele sellega hea elujärje löi, et ta sajad miljonid töörahwast Afrias, ajumaades üleüldse ja wäiterahwaste juures orjaks tegi.

6. Nõukogude 3. kongress terwitab rahwakomisjaride politikat selles, et ta Soomemaale täieliku iseseiswuse wälja kuulutanud, Persiast sõjawägesid ära tooma hakkanud ja Armeniale enesemääramise wabaduse on kuulutanud.

Ueljas peatükk.

7. T., s. ja talup. saadikute nõukogude 3. kongress arwab, et praegusel silmapilgul, kus proletariat oma furnajatega otjustawat mõitlust peab, furnajatel üheski walitsuseasutuses aset ei wõi olla. Walitsusewõim peab terwelt ja ainuüksi töötawate hullkade ja nende täiewõimulise esituse — tööliste, soldatite ja talupoegade saadikute nõukogude — käes olema.

8. Kõigi Wenemaa rahwaste töötawate klasside wahel tõsiselt waba ja wabatahtlist, sellega aga ka seda täielikumat ja kindlamat ühendust luua püüdes, määrab nõukogude 3. kongress, ühes sellega, Wenemaa nõukogude wabariikide föderatsioni (liidu) jaoks ainult põhjalused kindlaks, iga rahwuse tööliste ja talupoegade oma asjaks jättes oma nõukogude täiewõimulisel kongressil iseseiswalt otsustada: kas ja misjagustel alustel nad soowiwad liiduwalitsusest ja muudest liidu (kesk) nõukogude asutustest osa wõtta.

Teine jagu.

Wenemaa sotsjalistlise föderatiwse nõukogude wabariigi põhjusseaduse üleüldised alusmäärused.

Viies peatükk.

9. Wenemaa sotsjalistlise föderatiwse nõukogude wabariigi — praeguse ülemineku silmapilgu jaoks arwatud — põhjusseaduse peaulesandeks on, wägewa ülewenemaalise nõukogude walitsuse näol, linna- ja külaproletariadi ja wäikemaapidajate diktatuuri sisse seada, et kodanlust täieste maha rõhuda, inimese furnamist teise inimese poolt ära kaotada ja sotsialismust maksma panna, kus enam ei klassidesse jagunemist ega riigiwõimu ei saa olema.

10. Wenemaa wabariik on kõige Wenemaa töörahwa waba sotsjalistline ühiskond. Kõik wõim Wenemaa sotsjalistlise föderatiwse nõukogude wabariigi piirides on riigi töörahwa käes, kes linnade ja külade nõukogudesse on ühinenud.

11. Neis maakondades (oblastides), mis oma iseäraliste olude ja rahwuslike kokkuseade poolest teistest lahku lähewad, wõiwad nõukogud iseseiswateks (autonomseteks) maakonnaliitudeks

ühineda, mille eesotjas, nagu üleüldise kõigi maakonna-ühenduste eesotjas, mis sündida võivad, maakonna nõukogude kongressid ja nende täidesaatvad asutused seisavad.

Need iseiseisvad maakonnaliidud ühinewad föderatiivsel alusel Wenemaa sotsialistilise föderatiivse nõukogude wabariigiga.

12. Kõrgem wõim Wenemaa sotsialistilises föderatiivses nõukogude wabariigis on nõukogude ülewenemaalise kongressi käes, kongresside waheajal aga — Ulewenemaalise Resktäidesaatwa Komitee käes.

13. Et töörahwale tõelist sündametunnistusewabadust kindlustada, lahutatakse kirik riigist ja kool kirkust ära, kõigile kodanikkudele aga tunnistatakse wabadus usulist kui ka usuwastast propagandad teha.

14. Et töörahwale oma arwamiste awaldamiseks tõelist wabadust kindlustada, häwitab Wenemaa s. f. n. wabariik kapitali mõju ajakirjanduse kohta ära, annab töölisteklassi ja wäikemaapidajate kätte kõik tehnikalised ja ainelised abinõud ajalehede, raamatute, raamatute ja igasuguste muude trükitööde wäljaandmiseks ja annab wõimaluse nende laialilaotamiseks terwel maal.

15. Et töörahwale tõelist koosolekutewabadust kindlustada, tunnistab Wenemaa s. f. n. wabariik kõigile nõukogude wabariigi kodanikkudele õiguse wabalt koosolekuid, miitinguid, rongikäikusi jne. toime panna ja annab töölisteklassi ja wäikemaapidajate tarwitada kõik rahwakoosolekute pidamiseks sündsad ruumid ühes nende fisiseseadete, kütte ja walgustusega.

15. Et töörahwale tõelist ühinemisewabadust kindlustada, murrab Wenemaa s. f. n. wabariik jõukate klasside majanduslise ja poliitikalise jõu, kõrwaldab sellega kõik takistused, mis senini kodanlikes ühiskonnas töölisi ja wäikemaapidajaid keelasi ühinemise- ja tegemisewabadust tarwitamast ja annab töölistele ja wäikemaapidajatele igasugust toetust, ainelist ja muud, nende ühendamiseks ja organiseerimiseks.

17. Et töörahwale tõeliselt wõimalust teaduse juurde peasemiseks kindlustada, peab Wenemaa s. f. n. wabariik oma ülesandeks töölistele ja wäikemaapidajatele täielikku ja igakülgselt maksuta haridust kättejaadamaks teha.

18. W. s. f. n. wabariik tunnistab töötegemise kõigi wabariigi kodanikkude kohuseks ja kuulutab wälja juhtsõna: „Res tööd ei tee, ei pea ka süüa saama!“

19. Et tööliste ja talupoegade suure revolutsiooni mõitused igapidi kaitseda, tunnistab W. s. f. n. wabariik sotsialistlike isamaa kaitsmise kõigi wabariigi kodanikkude kohuseks ja seab üleüldise sõjateenistuse sisse. Luuõigus, sõjariistadega revolutsiooni kaitseda, antakse ainult töörahwale, teiste, mittetöötawate kihtide peale pannakse muude sõjawäeliste kohustuste täitmine.

20. Kõigi rahwuste töörahwa ühistunnet aluseks wõttes annab W. s. f. n. wabariik kõik Wenemaa kodanikkude politikalised õigused wäljamaalastele, kes töötgemise otstarbel Wenemaa wabariigi pinnal wiibivad ja töölisteklassi ehk nende talupoegade hulka kuuluvad, kes mitte wõerast tööjõudu ei tarwita, ja tunnistab kohalikkudele nõukogudele õiguse, niisugused wäljamaalased ilma igasuguste raskendawate wormitaitmisteta Wenemaa kodanikkudeks wastu wõtta.

21. W. s. f. n. wabariik annab warjupaiga õiguse kõigile wäljamaalastele, keda politikaliste ehk usuliste süütegude pärast taga kiisatakse.

22. Kõigi kodanikkude kohta, nende tõu ja rahwuse peale waatamata, ühejuguiseid õigused makswaks tunnistades kuululab W. s. f. n. wabariik igasuguse eesõiguse wõi paremakspidamise sel alal, niisama ka igasuguse rõhuniise rahmusliste wähemuste wastu wõi nende ühedigusluse kitsendamise — wabariigi põhjusseadusele wastukäiwaks.

23. Töölisteklassi huwised üleüldiselt juhtnõõriks wõttes kaotab W. s. f. n. wabariik üfsikute isikute ja grupede õigused, mida need sotsialistlike revolutsiooni huwide kahjustamiseks tarwitawad.

Kolmas jagu.

Nõukogude walitsuse korraldus ja kokkuseade.

A) Keskwalitsuse korraldus.

Kuues peatükk.

Tööliste, talupoegade, kasakate ja punawäelaste jaadikute nõukogude ülewenemaaliseft kongressift.

24. Nõukogude ülewenemaaline kongress on Wenemaa sotsialistlike föderatiwse nõukogude wabariigi kõigeõrgem wõimukandja.

25. Nõukogude ülelenemaaline kongress seadub kokku linnade nõukogude esitajatest — üks saadik iga 25.000 valija kohta — ja nõukogude kubermangukongresside esitajatest — üks saadik iga 125.000 elaniku kohta.

Tä h. 1. Sel juhtumisel, kui nõukogude kubermangukongress ülelenemaalise kongressi eel kokku ei tule, saadetakse saadikud viimasele otseteed kreiskongresside poolt.

Tä h. 2. Sel juhtumisel, kui ülelenemaalise kongressi eel maakonna- (oblasti) nõukogude kongress käib, võivad selle poolt saadikud ülelenemaalisele kongressile saadetud saada.

26. Nõukogude ülelenemaaline kongress kutsutakse ülelenemaalise kesktäidesaatwa komitee poolt kokku, mitte vähem kui kaks korda aastas.

27. Arukorraline ülelenemaaline kongress kutsutakse ülelenemaalise kesktäidesaatwa komitee poolt kokku kas ta enese algatusel ehk kui seda nõuavad nõukogud maaosade poolt, kus mitte vähem kui üks kolmandik kõigist wabariigi elanikkudest asub.

28. Nõukogude ülelenemaaline kongress walib ülelenemaalise kesktäidesaatwa komitee, mille liikmete arv mitte üle 200 ei ole.

29. Ülelenemaaline kesktäidesaatew komitee on kõiges oma tegewuses wastutaw ülelenemaalise nõukogude kongressi ees.

30. Kongressi waheaegadel on wabariigi kõrgema võimu kandjaks ülelenemaaline kesktäidesaatew komitee.

Teitsmes peatükk.

Ülelenemaaliseft kesktäidesaatwast komiteest.

31. Ü. kst. k. on W. j. f. n. wabariigi kõrgem seaduseandew, korraldaw ja kontroleriw asutus.

32. Ü. kst. k. annab üleüldise sihi tööliste ja talupoegade walitjuse ja kõigi nõukogudewalitjuse asutuste tegewusele terwel maal, ühendab ja seab kokkukõlasse tööd seaduseandmise ja walitsemise alal ja walwab nõukogude põhjusseaduse, nõukogude ülelenemaaliste kongresside ja nõukogudewalitjuse keskajutuste otsuste täidesaatmise järele.

33. Ü. kst. k. waatab läbi ja kinnitab käsu kirjade eelkannad ja muud ettepanekud, mis rahwatomisjaride nõukogu ehk

üffikute walitjuskondade poolt jisse antakse, ja annab ka omalt poolt käskkirju ja korraldusi.

34. Ü. kts. k. kutsub nõukogude ülewenemaalise kongressi kokku, millele ta aruanded oma tegemusest, kui ka üleüldise politika ja üffikute küsimuste kohta ette paneb.

35. Ü. kts. k. loob rahwakomisjaride nõukogu W. j. f. n. wabariigi asjade üleüldiseks walitsemiseks ja osakonnad (rahwakomisjariadid) walitjuse üffikute harude juhtimiseks.

36. Ü. kts. k. liikmed töötawad kas osakondades (rahwakomisjariatides) ehk täidawad ü. kts. k. iseäralisi ülesandeid.

Rahkexas peatükk.

Rahwakomisjaride nõukogust.

37. Rahwakomisjaride nõukogu käes on W. j. f. n. wabariigi asjade üleüldine walitsemine.

38. Selle ülesande teostamiseks annab rahwakomisjaride nõukogu dekretisid (käskkirju), korraldusi, juhatuskirju, ja wõtab üleüldise kõik abinõud tarwitusele, mis riigielu õigele ja kiirele käigule tarwilikud on.

39. Kõigist oma määrustest ja otsustest teatab rahwakomisjaride nõukogu ajawiitmata ü. kts. komiteele.

40. Ü. kts. komiteel on õigus iga rahwakomisjaride nõukogu määrust ehk otsust ära muuta ehk seisma panna.

41. Kõik rahwakom. nõukogu määrused ja otsused, millel juur üleüldisepoliitiline tähtsus, antakse ü. kts. kom. läbiwaatamisele ja kinnitamisele.

T ä h. Ettewõetawad sammud, mis wiibimata täidejaatamist nõuawad, wõiwad rahwakom. nõukogu poolt otse teed teostatud saada.

42. Rahwakomisjaride nõukogu liikmed seisawad üffikute rahwakomisjariatide eesotsjas.

43. Rahwakomisjariatid luuakse 17, ja nimelt:

a) wälisasjade	f) töö
b) sõja	g) sotsialse hoolekandmise
c) mere	h) rahwahariduse
d) siseasjade	i) posti ja telegrafi
e) kohtu	j) rahwusasjade

k) rahaasjade	p) riigi kontrolli
l) teede	r) termishoiu rahwakomisjariat
m) põllutöö	ja
n) kaubanduse ja tööstuse	s) rahvamajanduse ülemnõukogu.
o) rahwa toitluse	

44. Iga rahwakomisjari juurde, tema eesistumisel, asutatakse kollegium (nõukogu), mille liikmed rahwakomisjari nõukogu poolt kinnitatakse.

45. Rahwakomisjaril on õigus ainuüksi kõiki küsimusi otsustada, mis tema komisjariadi alla käivad, peab need otsused aga kollegiumile teada andma. Sel juhtumisel, kui kollegium rahwakomisjari ühe või teise otsusega kokku ei lepi, võib ta selle üle, ilma et otsuse täidesaainist kinni peab, rahwakom. nõukogu ehk ü. kts. k. presiidiumi ees kaebust tõsta.

See kaebamise õigus on ka kollegiumi üksikute liikmetel.

46. Rahwakomisjaride nõukogu on kõiges oma tegewuses vastutaw nõukogude ülelenemaalise kongressi ja ü. kts. k. ees.

47. Rahwakomisjarid ja rahwakomisjariatide kollegiumid on kõiges oma tegewuses vastutawad rahwakom. nõukogu ja ü. kts. k. ees.

48. Rahwakomisjari nimetus on ainult W. j. f. n. wabariigi üleüldiseid asju juhtiva rahwakom. nõukogu liikmetel, ja ei või ei ükski muu nõukogudewalitsuse esitaja ei keskwalitsuses ega koha peal omale seda nimetust võtta.

Üheksas peatükk.

Asjadest, mis nõukogude ülelenemaalise kongressi ja ülelenemaalise kesktäidesaatwa komitee alla käivad.

49. Nõukogude ülelenemaalise kongressi ja ülelenemaalise kesktäidesaatwa komitee käsitamise alla käivad kõik üleriiklise tähtsusega asjad, nagu:

a) W. j. f. n. wabariigi põhjusseaduse kinnitamine, muutmine ja täiendamine.

b) W. j. f. n. w. kogu wälimise ja sisemise politika üleüldine juhtimine.

c) W. f. f. n. w. pinna piiride kindlaksmääramine ja muutmine, ta maaosjade ja tema päralt olevate õiguste määramine.

d) W. f. f. n. wabariigi kogusse kuuluwate maakonna (oblasti) nõukogulitute pinna- ja mõimupiiride kindlaksmääramine ja nende liitude wahel tõusnud küside diendamine.

e) Nõukogude wabariigi uute kaasliikmete wastuwõtmine W. f. f. n. wabariigi kogusse ja nõukogude wabariigi üsksikute osjade wäljaastumise maksawatunnistamine.

f) W. f. f. n. wabar. pinna üleüldine administratiwline jaotamine ja maakonna-(oblasti-)ühenduste finnitamine.

g). Raha-, mõetude- ja kaaludefistemi aramääramine ja muutmine W. f. f. n. w. piirides.

h) Säbikäimine wäljamaa riikidega, sõjakuulutamine ja rahutegemine.

i) Saenude, tolli- ja kaubalepingute kui ka rahaliste lepingute tegemine.

j) Kogu rahwamajanduse ja selle üsksikute harude aluste ja üleüldise plaani aramääramine W. f. f. n. wabariigi piirides.

k) W. f. f. n. w. jissetulekute ja wäljaminekute eelarwete finnitamine.

l) Üleriikliste maksude ja kohustuste aramääramine.

m) W. f. f. n. w. sõjariistus jõudude korraldamise aluste aramääramine.

n) Üleriikline seaduseandmine, kohtute korraldus ja kohtupidamine, kodanliste ja kaelakohtu seaduste andmine ja m.

o) Niihästi rahwakomisjaride nõukogu üsksikute liikmete kui ka terve rahwakom. nõukogu ametisse nimetamine ja lahthilaskmine ja ka rahwakom. nõukogu esimehe finnitamine.

p) Üleüldiste määruste andmine Wenemaa kodaniku õiguste saamise ja kaotamise asjus ja wäljamaalaste õiguste kohta Wenemaa wabariigi piirides.

r) Üleüldise ja jaotise amnestia õigus.

50. Peale ülesloetud küsimuste käiwad nõukogude ülewenemaalise kongressi ja ülewenemaalise kesktäidejaatwa komitee käsitamise alla kõik küsimused, mis nad otsustamise alla käiwateks tunnistawad.

51. Ainuüksi nõukogude ülevenemaalise kongressi otsustamise alla käivad:

- a) Nõukogude põhjusjeaduise põhialuste kindlaksmääramine, täiendamine ja muutmine, ja
- b) rahulepingute kinnitamine.

52. Par. 49., p. c ja h all tähendatud küsimuste üle otsustab ülevenemaaline kesktäidejaatow komitee ainult sel juh-tumisel, kui wõimata on nõukogude ülevenemaalist kongressi kokku kutjuda.

B. Nõukogude walitsuse korraldus kohtadel.

Kümnes peatükk.

Nõukogude kongressidest.

53. Nõukogude kongressid seaduwad järgmiselt kokku:

a) Maakonna- (oblasti-) kongressid — kas linnanõukogude ja kreisikongresside esitajatest, nii et kreisidest 1 saadik iga 25.000 elaniku ja linnadest 1 saadik iga 5000 walija kohta tuleb, kuid mitte üle 500 saadiku terve maakonna (oblasti) kohta; — wõi jälle nõukogude kubermangukongresside esitajatest, kui wiimane kongress otse maakonnakongressi eel kokku tuleb, — niisamaajuguse walimisenormi järele, nagu eespool tähendatud.

b) Kubermangu- (ringkonna-) kongressid — linnanõukogude ja wallakongresside esitajatest, 1 saadik waldadest iga 10.000 elaniku, linnadest iga 2000 walija kohta, kuid mitte üle 300 saadiku terve kubermangu (ringkonna) kohta; kus juures sel juhtumisel, kui nõukogude kreisikongress otse kubermangukongressi eel ära peetakse, kubermangukongressi saadikute walimised mitte wallas, waid kreisikongressi poolt ette wõetakse, eel-tähendatud walimisenormide järele.

c) Kreisi- (rajooni-) kongressid — külanõukogude esitajatest, nii et iga tuhanda elaniku kohta üks esitaja tuleb, kuid mitte üle 300 esitaja terve kreisi (rajooni) kohta.

d) Wallakongressid — kõigi külanõukogude esitajatest wallas, nii et iga kümne nõukoguliikme kohta üks saadik tuleb.

T ä h. 1. Kreisikongressidest wõtawad oja nõukogude saadikud neist linnadest, mille elanikkude arw mitte üle

10.000 ei ulata; külanõukogud niijugustes asukohtades, kus elanikkude arv alla ühe tuhande, ühinewad kreisikongressi saadiku walimiseks.

Täh. 2. Külanõukogud, kus vähem kui 10 liiget, saadawad wallakongressile ühe saadiku.

54. Nõukogude kongressid kutsutakse kokku wastawate piirkondade nõukoguwaliituse täidesaatwate asutuste (täidesaatwate komiteede) poolt, kas wiimaste oma heaksarwamise järele wõi nõukogude nõudmisel, mille piirkonnas mitte vähem kui üks kolmandik terve kongressipiirkonna elanikkudest asub, kuid igatahes mitte vähem, kui kaks korda aastas oblastis, üks kord iga kolme kuu kohta kubermangus ja kreisis ja üks kord kuus — wallas.

55. Nõukogude kongress (maakonna ehk oblasti, kubermangu, kreisi, walla) walib oma täidesaatwa asutuse — täidesaatwa komitee, mille liikmete arv mitte kõrgem ei tohi olla kui: a) 25 in. maakonna- ja kubermangukomitees; b) 20 kreisi-, ja c) 10 wallakomitees. Täidesaatw komitee on kõiges oma tegewuses wastutaw selle nõukogudekongressi ees, mille poolt ta on walitud.

56. Oma wõimu alla käiwates asjades on nõukogude kongress (maakonna, kubermangu, kreisi, walla kongress) kõige kõrgem wõim selles piirkonnas; kongresside wahel ajal aga on sellele wõimufandjaks täidesaatw komitee.

Üksteiskümmes peatükk.

Saadikute nõukogudest.

57. Saadikute nõukogud sünniwad:

a) Linnades — 1 saadik iga 1000 elaniku kohta, kuid üleüldse mitte vähem kui 50 ja mitte rohkem kui 1000 liiget.

b) Teistes asukohtades (külades, stanitsades, alewites, linnades, kus alla 10.000 elaniku, aulides, iseseiswates suurtes põllumajapidamistes jne.) — 1 saadik iga 100 elaniku kohta, kuid mitte alla 3 ja mitte üle 50 saadiku iga asukoha kohta.

Saadikute wolituseaeg kestab 3 kuud.

Täh.: Neis külakohtades, kus seda wõimalik leida, taakse läbi wiia, wõib asukoha walijate üleüldine koosolek otsesohke walitsemise küsimused ära otsustada.

58. Saadikute nõukogu walib oma hulgaft jooksma töötarwis täidesaatwa asutuse (täidesaatwa komitee), mille liikmete arw küllakohtades mitte üle 5 ei wõi olla, linnades — iga 50 nõukoguliikme kohta üks, kuid mitte alla 3 ja mitte üle 15 (Peterburis ja Moskwas mitte üle 40). Täidesaatew komitee on kõiges oma tegewuses wastutaw nõukogu ees, mille poolt ta walitud.

59. Saadikute nõukogu kutsutakse kokku täidesaatwa komitee poolt, kas wiimase enese äranägemise järele wõi mitte wähem kui poolte nõukoguliikmete nõudmisel, kuid mitte arwemine, kui: linnades 1 kord ja teistes asukohtades 2 korda nädalas.

60. Oma wõimupiiridesse käiwates asjades on nõukogu ehk sel juhtumisel, mis par. 57, tähenduse, all ette nähtud, walijate üleüldine koosolek kohalikus piirkonnas kõigeförgem wõim.

Kaksteistkümnes peatükk.

Asjadest, mis nõukogude walitsuse kohalikkude asutuste alla käiwad.

61. Nõukogude walitsuse maakonna- (oblasti-), kubermangu-, kreisi- ja wallaasutuste kui ka saadikute nõukogude tegewuse alla käiwad järgmised asjad:

a) Nõukogude walitsuse sellekohaste kõrgemate asutuste kõigi määruste täidewiimine.

b) Kõigi abinõude tarwitusele wõtmine, et teatawat maakoha kultuuraliselt kui ka majandusliselt kõrgemale tõsta.

c) Kõigi küsimuste äraotjustamine, millel puhaskohalik (teatawa maakoha kohta) tähtsus.

d) Kogu nõukogude tegewuse ühendamine teatawa maakoha piirides.

62. Nõukogude kongressidel ja nende täidesaatewatel komiteedel on õigus kohalikkude nõukogude tegewust kontrolerida (s. o. maakonna- ehk oblasti-kongressidel ja t. k-l. on õigus kõiki selle maakonna nõukogusid kontrolerida, kubermangukongressil ja t. k-l. kõiki selle kubermangu nõukogusid peale linnanõukogude, mis mitte kreisikongressidele ei käi jne.), maakonna- ja kubermangukongressidel ja nende täidesaatewatel komi-

teedel on peale selle õigus nende piirkonnas töötavate nõukogude otksid ära muuta, tähtsamatel juhtumistel jellest nõukogude keskvalitsusele teatades.

63. Nõukogude walitsuse asutuste peale pandud ülesannete täitmiseks asutatakse (linna- ja küla-) nõukogude ja (maakonna, kubermangu, kreisi ja walla) täidejaatwate komiteede juures wastawad osakonnad, mille eesotsas osakonna juhataja seisab.

Neljas jagu.

Aktiivne ja passiivne walimiseõigus.

Kolmasteiskümnes peatükk.

64. Õigus nõukogudesse walida ja walitud saada on — waatamata usutunnistuse, rahwuse, alalise elukohta jne. peale — Wenemaa sotsialistilise föderatiivse nõukogu wabariigi järgmistel mõlemist soost kodanikkudel, kes walimise päewaks vähemalt 18 aastat wanaks on jaanud:

a) Kõigil, kes walmistawa ehk ühiskondlijelt-kasuliku tööga omale eluülespidamist muretsewad, kui ka isikud, kes majapidamist toimetawad, mis esimestele wõimaluse annab walmistawat tööd teha, nagu kõiksugu ja kõigi järkude töölistel ja teenijatel, kes tööstuses, kaubanduses, põllutöös jne. tegewad, talupoegadel ja põlluharijatel kasakatel, kes palgalist tööjõudu jellest kasusaamiseks ei tarwita.

b) Nõukogude sõja- ja merewäe sõdatitel.

c) Kodanikkudel, kes 64. par. pkt. a ja b all nimetatud järkudesse kuuluwad, kuid ühel wõi teisel määral töowõimetuks on jäänud.

Tä h. 1. Kohalikud nõukogud wõiwad, keskwalitsuse fännitamisel, käesolewas paragrafis kindlakstehtud wanadusemäärä alandada.

Tä h. 2. Isikutest, kes Wenemaa kodanikuks ei ole astunud, on aktiivne ja passiivne walimiseõigus ka neil, kes 20. paragrafis (teine jagu, 5. peatükk) ära tähendatud.

65. Ei või walida ega walitud saada — kuigi nad ühe või teise ülimal äratähendatud järgu alla käiksid:

a) Isikud, kes kasusaamise eesmärgil palgatud tööhõudu tarwitawad.

b) Isikud, kes mitte tööst waid teistest hallikatest, nagu: kapitali protsentidest, ettevõtete ja waranduste tuludest jne., saadawatest sissetulekuteest elawad.

c) Grafaupmehed ja kaubandusliied wahetalitajad.

d) Mungad ja kiriklikkude ning usuliste kultuste waimulikud teenijad.

e) Endise politsei, iseäralise jandarmitekorpuze ja „kaitsejaoskondade“ teenijad ja agendid, kui ka Wenemaa endise walitjewa suguwõsa liikmed.

f) Isikud, kes kindlaks määratud korra järele wainu- haigeks ehk nõrgameelseks on tunnistatud, kui ka eestkostmise all seiswad inimesed.

g) Isikud, kes omakasupüüdliste ehk kõlbliselt häbistawate süütegude eest seaduse poolt ehk kohtuotjuse järele määratud aja peale wangi on mõistetud.

Weljasteistkümnes peatükk.

Walimiste toimetamisest.

66. Walimisi toimetatakse kindlaskujunenud wiisil, kohalikkude nõukogude poolt äramääratawatel päewadel.

67. Walimised juunivad walimisekomisjoni ja kohaliku nõukogu esitaja juuresolekul.

68. Neil juhtumistel, kui nõukogudewalitsuse esitaja juuresolek tehnikaliselt wõimata on, täidab tema aset walimisekomisjoni esimees, jelle puudusel aga walimisekoosoleku juhataja.

69. Walimise käigu ja tagajärgede kohta tehtakse protokoll, millele walimisekomisjoni liikmed ja nõukogu esitaja alla kirjutawad.

70. Walimiste toimetamise ükspärasjaline kord kui ka ametiühjüste ja teiste tööliste organisatsioonide osawõtmine sellest toimetusest määratakse kohalikkude nõukogude poolt, ülewenem. kts. komitee juhatuskirja järele, ära.

Viiesteistkümnes peatükk.

Walimiste järelkatsumisest ja tühjaks-
tunnistamisest ja saadikute tagandamisest.

71. Kõik walimiste toimetamisesse puutuw materjal läheb sellekohasesse nõukogusse.

72. Nõukogu nimetab walimiste järeluurimiseks mandatkomisjoni.

73. Mandatkomisjon annab järelkatsumise tagajärgedest nõukogule aru.

74. Waidluse all olevate kandidatide finnitamise küsimuse otsustab nõukogu ära.

75. Kui üks wõi teine kandidat finnitamata jääb, määrab nõukogu uued walimised.

76. Kui walimisi üleüldiselt mitte öieti ei ole toimetatud, otsustab walimiste tühjastunnistamise küsimuse üle järgmine kõrgem nõukogude walitjuse asutus.

77. Wiimaseks ametikohaks nõukogude walimiste tühjastunnistamise kaebtuste asjus on ülemenemaaline kesktäidesaatew komitee.

78. Walijatel, kes saadiku nõukogusse läkitanud, on igal ajal õigus teda sealt tagandada ja üleüldise korra järele uusi walimisi ette wõtta.

Wies jagu.

Sissetulekud ja wäljaminekud (eelarwe).

Kunesteistkümnes peatükk.

79. W. j. f. n. wabariigi rahaasjanduse politika praegusel töörahwa diktatori ülemineku filmapilgul aitab kaasa põhieesmärgile: kodanluse omanduse ärawõtmisele (eksproprierimisele) ja eeltingimiste walmistamisele wabariigi kodanikkude üleüldise ühetaoliseks tegemise jaoks waranduste walmistamise ja jaotamise alal. Selle eesmärgiga seab ta omale ülesandeks nõukogude walitjuse asutustele kõik abinõud, mis nõukogude wabariigi kohalikkude ja üleriikliste wajakuste rahuldamiseks tarwis

lähewad, kätte muretsjeda, kui see ka eraomanduse õigusesse tungimist nõuaks.

80. Wenemaa sotsialistlike föderatiivse nõukogude wabariigi riiklised sissetulekud ja wäljaminekud ühinewad üleriiklisesse eelarwesse (budget).

81. Nõukogude ülewenemaaline kongress ehk ülewenemaaline kesktäidesaatew komitee määrab ära, missugused sissetulekud ja maksud üleriiklisesse eelarwesse lähewad, missugused kohalikkude nõukogude tarwitada jääwad; niisama määratawad nad ka maksuwõtmise piirid ära.

82. Nõukogud määrawad ainult nende maksude pealepanemise, mis kohaliku majapidamise tarwiduste peale lähewad. Üleriiklised tarwidused täidetakse summadest, mis riigirenteiist antakse.

83. Ühtegi wäljaminekut ei wõi riigirentei summadest muidu teha, kui selleks riigi sissetulekute ja wäljaminekute eelarwes krediti ei ole määratud ehk keskwalitsuse poolt selleks eraldi määrust wälja antud.

84. üleriiklise tähtsusega tarwiduste täitmiseks antakse kohalikkudele nõukogudele kohaste rahwakomisariatide kaudu riigirenteiist tarwilikud summad (krediidid).

85. Kõiki nõukogudele riigirentei summadest antud kreditiidid kui ka neid kreditiidid, mis eelarwe järele kohalikkude tarwiduste jaoks finnitatud, wõiwad nõukogud ainult eelarwe jautuste (paragrafide ja punktide) piirides wälja anda, ja ei tohi neid, ilma ü. ts. k. ja rahwakom. nõukogu ißeäralise otsuseta, mingi muu tarwiduse täitmiseks tarwitada.

86. Kohalikud nõukogud seawad kohalikkude tarwiduste kohta pooleaasta ja aasta sissetulekute ja wäljaminekute eelarwad kofku. Riika- ja wallanõukogude eelarwed ja nende linnanõukogude eelarwed, mis kreiskongressidest oja wõtawad, kui ka nõukogude walitsuse kreisiasutuste eelarwed finnitab kohane kubermangu- ehk maakonna- (oblasti-) kongress ehk selle täidesaatew komitee; nõukogudewalitsuse linna-, kubermangu- ja maakonna-asutuste eelarwed finnitab ülewenemaaline täidesaatew komitee ja rahwakomisjaride nõukogu.

87. Täiendawaid summasid (kreditiidid) wäljaminekute peale, mis eelarwetes ei olegi ette nähtud, ehk kui eelarwetes

määratud summadest ei jattu, küüwad nõukogud kohastelt rahwakomisariatidelt.

88. Sel juhtumisel, kui kohalikkudest summadest kohalikkude tarwiduste täitmiseks ei jattu, lubab ülewenemaaline kesktäidesaatem komitee ja rahwakomisjaride nõukogu kohalikkudele nõukogudele paratamata väljaminekute katmiseks tarwiliku toetuse nõi laenu riigirentei summadest.

K u e s j a g u .

Wenemaa sotsialistilise föderatiwse nõukogude wabariigi wapist ja lipust.

Seitsmesteiskümnes peatükk.

89. W. s. f. n. w. wapp kujutab punasel põhjal, päikesel fiirtes, ristipandud ja allapoole pööratud wartega kullakarwalist sirpi ja haamert, mida wiljapeadest wanik ümbritsseb, pealkirjaga:

a) Российская Социалистическая Федеративная Советская Республика (Wenemaa sotsialistiline föderatiwne nõukogude wabariit) ja

b) Пролетарии всех стран, соединяйтесь! (Kõiqi maade proletarlased, ühinege!)

90. W. s. f. n. w. kauba- ja sõjalaewastiku ja sõjawäe lipuks on (weri) punast wärwi riie, mille pahemat kätt ülewal nurgas, warre juures, kuldjed tähed: **P. C. Ф. C. P.** ehk pealkiri «Российская Социалистическая Федеративная Советская Республика» seijab.

Nõukogude 5. ülewenem. kongressi ja ülewenem. kts. komitee esimees **L. M. Swerdlow.**

Ülew. kts. kom. eestseisuse liikmed: **W. A. Awanessow, M. F. Wladimirski, A. Mitrofanow, F. Rosin, G. J. Teodorowitsch, L. S. Sosnowski, P. G. Smidowitsch.**

Ülew. kts. kom. sekretär: **W. A. Awanessow.**

